

**Statens revisionsverks gransknings-
och tillsynsplan 2023–2026**

Statens revisionsverks gransknings- och tillsynsplan

Dnr D/840/00.01.02.01/2022

Enligt 3 § i lagen om Statens revisionsverk (676/2000) grundar sig revisionsarbetet på en granskningsplan som fastställs av revisionsverket. Statens revisionsverk har i dag bekräftat gransknings- och tillsynsplanen för 2023–2026. I planen beskrivs verksamhetens utgångspunkter samt de revisioner, granskningar och centrala tillsyns- och övervakningsåtgärder som ska genomföras under planeringsperioden.

Helsingfors den 3 januari 2023

Sami Yläoutinen
generaldirektör

Jaakko Eskola
direktör

Matti Okko
direktör

Innehåll

1	Beskrivning av verksamhetsmiljön.....	4
1.1	Verksamhetens utgångspunkter och planering av revisionsarbetet	4
1.2	Verksamhetens författningsgrund.....	4
1.3	Centrala risker för statsfinanserna och skötseln av dem.....	5
2	Verksamhetsrapportering.....	6
2.1	Lagstadgade berättelser	6
2.2	Berättelser till riksdagen.....	6
3	Revisionsteman	6
3.1	Kontinuerlig revisionsverksamhet	6
3.2	Varierande revisioner	7
4	Uppföljning av revisionsverksamheten 2023–2024.....	8
5	Övervaknings- och tillsynsverksamhet.....	9
5.1	Övervakning och granskning av finanspolitiken	9
5.2	Tillsyn över parti- och valfinansieringen.....	9
5.3	Upprätthållande av och tillsyn över öppenhetsregistret.....	10
5.4	Behandling av klagomål och anmälningar om missbruk	11
	Bilaga 1: Plan för övervakning och granskning av finanspolitiken	12

1 Beskrivning av verksamhetsmiljön

1.1 Verksamhetens utgångspunkter och planering av revisionsarbetet

Statens revisionsverks revisions- och tillsynsverksamhet grundar sig på målen för de sociala effekterna som fastställts i revisionsverkets strategi:

- Statsfinanserna sköts effektivare.
- Tilliten till beslutsunderlaget förbättras.
- Förtroendet för att statsförvaltningen agerar öppet, effektivt och hållbart stärks.

Verksamhetens resultatmål fastställs i revisionsverkets verksamhets- och ekonomiplan. Framgång i målen skapar förutsättningar och en grund för effektiv verksamhet. Planeringen av revisionsteman baserar sig på en bedömning av de risker som identifierats i statsfinanserna och skötseln av dem och på en uppföljning av förändringarna i verksamhetsmiljön. Den primära grunden för inriktningen av revisionen är *ämnets statsfinansiella betydelse*. Andra faktorer som påverkar valet av revisionsteman är *ämnets betydelse för riksdagen och beslutsfattarna, ämnets aktualitet och rättidighet samt möjligheten att granska ämnet*.

Planeringen av revisionsarbetet styrs av prioriteringarna under planeringsperioden och väsentlighetskriterierna för de olika revisionslagen. Under denna planeringsperiod prioriteras *reformer och förändringar i den offentliga verksamheten samt åtgärder som främjar ekonomins hållbarhet och balanserar statsfinanserna*.

I revisionsverkets verksamhets- och ekonomiplan presenteras de allmänna målen för revisionsverksamheten, beskrivningar av revisionslagen, beskrivningar av kvalitetsledningen och utvecklingen av revisionerna samt resursplaner och kompetensutveckling i anslutning till revisionsverksamheten.

Genom *uppföljning av revisionerna* utreds de åtgärder som revisionsobjekten vidtagit på basis av slutsatserna och rekommendationerna i revisionerna samt revisionsverkets ståndpunkt om huruvida åtgärderna varit tillräckliga för att avhjälpa de brister som observerats i revisionerna. Med undantag av redovisningsrevisionerna görs uppföljning av alla de revisioner för vilka en revisionsberättelse har lämnats. Uppföljningen av redovisningsrevisionerna genomförs inom ramen för den årliga redovisningsrevisionen. Uppföljningen fortsätter inte om bristerna har åtgärdats i tillräcklig utsträckning. Om bristerna inte har åtgärdats i tillräcklig utsträckning, kan uppföljningen leda till ett förslag om ny granskning av ämnet. Uppföljningen ger också information för planeringen av revisionsverksamheten. Dessutom används uppföljningsresultaten för att bedöma revisionsverksamhetens effektivitet.

1.2 Verksamhetens författningsgrund

Enligt lagen om Statens revisionsverk (676/2000, 1 och 2 §) har revisionsverket *rätt att granska*:

- lagligheten av och ändamålsenligheten i statsfinanserna, iakttagandet av statsbudgeten samt medelöverföringar mellan Finland och Europeiska gemenskaperna.
- statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk, affärsverkskoncerner och fonder
- bolag där staten har bestämmande inflytande och andra bolag som avses i 19 § i lagen om Statens revisionsverk, särskilt med beaktande av statens ägarstyrning.
- sammanslutningar och juridiska personer som fått medel eller andra ekonomiska understöd eller förmåner av staten, för att utreda om de uppgifter som utgör grund för erhållandet av medel eller andra ekonomiska understöd eller förmåner är riktiga, om de villkor som ställs i beslutet om beviljande har iakttagits och om medlen eller de andra ekonomiska understöden eller förmånerna har använts till det ändamål för vilket de beviljats. Motsvarande granskningsrätt gäller också
 - samfund och andra juridiska personer som av staten fått tillstånd att för ett visst ändamål skaffa medel som ska användas eller fördelas vidare av statliga myndigheter
 - kreditinstitut som sköter statens betalningsrörelse samt andra samfund och juridiska personer för att utreda hur statens betalningsrörelse, användningen av statens medel och statens egendom sköts
 - till andra hörande medel som disponeras av statliga myndigheter och för vilka staten ansvarar.

Med stöd av lagen om Statens revisionsverk (676/2000, 1 och 2 §), lagen om välfärdsområden (611/2021, 4, 128 §) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021, 23 §) har revisionsverket från och med den 1 januari 2023 *rätt att granska*:

- lagligheten och ändamålsenligheten i ekonomin i välfärdsområdena och de sammanslutningar och stiftelser som hör till en välfärdsområdeskoncern. Motsvarande granskningsrätt gäller i fråga om statlig finansiering även andra sådana sammanslutningar, stiftelser och inrättningar i vilka ett välfärdsområde tillsammans med ett eller flera välfärdsområden, en eller flera kommuner eller staten utövar bestämmande inflytande.
- med avseende på den statliga finansieringen lagligheten, ändamålsenligheten och effektiviteten i verksamheten och ekonomin inom Helsingfors stads social- och hälsovård och räddningsväsende och i sammanslutningar som staden har bestämmande inflytande över och som inrättats för dessa uppgifter.

Statens revisionsverk *övervakar efterlevnaden av den så kallade finanspolitiska lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den* (lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna 869/2012, 7 §):

- utfärdandet och iakttagandet av de regler som styr finanspolitiken
- uppställandet och uppfyllelsen av planen för de offentliga finanserna
- efterlevnaden av Europeiska unionens stabilitets- och tillväxtpakt samt EU-reglernas lämplighet för Finland
- efterlevnaden av det medelfristiga målet för de offentliga finanserna och den tillhörande korrigeringsmekanismen
- realismen i de makroprognoser som finanspolitiken grundar sig på samt tillförlitligheten i makroprognoserna och prognoserna för de offentliga finanserna.

Statens revisionsverk *utövar tillsyn över val- och partifinansieringen* med stöd av partilagen (10/1969, 9 e §, 9 f § och 11 §) och lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009, 10 §):

- tar emot och publicerar handlingar som föreskrivs i partilagen och valfinansieringslagen och
- säkerställer att de redovisningsskyldiga redovisar för sin finansiering till revisionsverket. Redovisningsskyldiga är till exempel de registrerade partierna, deras distrikts- och kvinnoorganisationer samt de personer som blivit valda och utsedda till ersättare vid val.

1.3 Centrala risker för statsfinanserna och skötseln av dem

I [Statens revisionsverks riskanalys 2020–2023](#) har man sammanställt de centrala risker för statsfinanserna och skötseln av dem som man kan påverka med hjälp av revision och som har betydelse för inriktningen av revisionerna och valet av revisionsteman.

Centrala risker för statsfinanserna är behovet av beskattningsändringar, beslutsfärdigheterna, utvecklingen och upprätthållandet av kompetensen. Dessa risker hänför sig till samhällets förmåga att fungera effektivt även i framtiden. Beskattningsändringar och beslutsfärdigheter behövs för att genomföra reformer. Kompetens och kompetensutveckling handlar om att trygga välfärdssamhället även i framtiden.

De centrala riskerna för skötseln av statsfinanserna är automatiseringen av ekonomiprocesserna, utkontrakteringen av funktioner och resultatstyrningssystemets funktion. Dessa risker hänför sig till ordnandet av en serviceinriktad och effektiv offentlig förvaltning och säkerställandet av en klanderfri skötsel av ekonomin. I grund och botten handlar det om en balans mellan serviceförmågan och andra krav som ställs på verksamheten. Övriga viktiga krav är – ur revisionsperspektivet – i synnerhet ekonomisk effektivitet, felfria processer och kvalitativa ekonomiska data.

Riskerna för den ekonomiska tillväxten, konkurrenskraften samt planeringen, finansieringen och underhållet av investeringar kan dessutom innehålla element som anknuter till både statsfinanserna och skötseln av dem.

2 Verksamhetsrapportering

2.1 Lagstadgade berättelser

Till revisionsverkets lagstadgade berättelser hör *den revisionsberättelse* som görs upp för varje revision. Den lämnas för kännedom och behövliga åtgärder till revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör. Dessutom lämnas den för kännedom till riksdagens revisionsutskott och finansministeriet. (L 676/2000, 5 §.) Revisionsberättelsen kan lämnas för kännedom även till andra riksdagsutskott, till vars uppgiftsområde revisionstemat hör.

Över revisionen av en bokföringsenhet ska Statens revisionsverk lämna åtminstone en *redovisningsrevisionsberättelse* och en *årssammanfattning* av revisionen till bokföringsenheten. Också över statsbokslutet lämnas en redovisningsrevisionsberättelse och en årssammanfattning.

Rapporteringen av revisionerna är en sådan interaktion mellan den externa revisorn och det högsta beslutsorganet som avses i internationella revisionsstandarder.

2.2 Berättelser till riksdagen

Statens revisionsverk lämnar dessutom följande *särskilda berättelser* till riksdagen:

- revisionsverkets årsberättelse (lagen om Statens revisionsverk 676/2000, 6 §)
- berättelse om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för föregående år (lagen om Statens revisionsverk 676/2000, 6 §)
- rapport om övervakningen av finanspolitiken (den s.k. finanspolitiska lagen 869/2012, 7 §)
- berättelse om tillsynen över partifinansieringen (partilagen 10/1969, 9 e §)
- berättelse om tillsynen över valfinansieringen (lagen om kandidaters valfinansiering 273/2009, 10 §).

Målet för berättelserna till riksdagen är att betjäna riksdagen på bästa möjliga sätt i dess författningsenliga uppgifter. Berättelserna till riksdagen lyfter fram de viktigaste observationerna och slutsatserna i revisions-, gransknings-, övervaknings- och tillsynsverksamheten med tanke på riksdagsarbetet.

3 Revisionsteman

Statens revisionsverks revisionsverksamhet indelas i *kontinuerliga, årligen återkommande revisioner* och *årligen varierande revisioner*. De kontinuerliga revisionerna är redovisningsrevisioner och eventuella laglighetsgranskningar i samband med redovisningsrevisionerna. De varierande revisionerna är effektivitetsrevisioner, granskningar av finanspolitiken, laglighetsgranskningar eller kombinationer av dessa, dvs. granskningar med flera revisionslag.

3.1 Kontinuerlig revisionsverksamhet

Statens revisionsverks årliga redovisningsrevision omfattar alla ministerier och bokföringsenheter som enligt lag ska upprätta bokslut. Dessutom omfattar den tre statliga fonder utanför budgeten och statens bokslut.

Vid redovisningsrevisionen säkerställer revisionsverket att statsbudgeten och de centrala reglerna för skötseln av statsfinanserna efterlevs och att rapporteringen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om statens och bokföringsenheternas intäkter, kostnader och finansiella ställning. I samband med revisionen av statsbokslutet utvärderas huruvida regeringens årsberättelse innehåller författningsenliga rapporter om läget för de statliga och offentliga finanserna samt om verksamhetens resultat.

En betydande del av redovisningsrevisionen av budgetefterlevnaden och de gemensamma ekonomiprocesserna genomförs centraliserat. Den centraliserade redovisningsrevisionen utgör således en betydande del av revisionen av bokföringsenheternas bokslut.

Syftet med den bokföringsenhetsspecifika revisionen är att säkerställa riktigheten hos sådana poster och den interna kontrollen av processerna för skötseln av statsfinanserna som inte kan granskas centraliserat. Vid revisionen kan man också beakta olika särdrag i bokföringsenheternas verksamhet och ekonomi.

Statens revisionsverk genomför också redovisningsrevisioner av internationella organisationer (ESO, CERN, HELCOM, Nordiska ministerrådets institutioner) samt revision av EU-medel.

Revisionsberättelser över revisionen av statsbokslutet och boksluten för enskilda bokföringsenheter ges under planeringsperioden. Revisionsberättelserna om enskilda bokföringsenheter och statsbokslutet innehåller utlåtanden om följande helheter:

- iakttagande av budgeten (rimlig säkerhet)
- bokslutskalkyler och noter (rimlig säkerhet)
- uppgifter om operativ effektivitet (begränsad säkerhet)
- intern kontroll (begränsad säkerhet)

En revision ska tilldelas resurser och planeras samt genomföras så att ovannämnda utlåtanden kan ges.

3.2 Varierande revisioner

De varierande revisionerna kan vara laglighetsgranskningar, effektivitetsrevisioner, granskningar av finanspolitiken eller granskningar som kombinerar dessa, dvs. granskningar med flera revisionslag. Laglighetsgranskningar utreder huruvida lagar, andra bestämmelser och principer för god förvaltning har iakttagits och huruvida man med hjälp av reglering uppnått de önskade resultaten. Målet för effektivitetsrevisioner är att granska ändamålsenligheten i skötseln av statsfinanserna, det vill säga att statens medel används lönsamt, effektivt och verkningfullt. Vid granskning av finanspolitiken granskas tillförlitligheten i den information som används vid det finanspolitiska beslutsfattandet samt styrinstrumentens funktionsduglighet och effektivitet.

Temana för revisionerna som varierar årligen väljs i revisionsplaneringen, som beskrivs i avsnitt 1.1.

Nya revisionsteman för planeringsperioden 2023–2026

- Den statliga finansieringen av yrkeshögskolorna
- Kunskapsunderlaget för klimat- och energipolitiken
- Investeringsplaneringen och -uppföljningen samt kunskapsunderlaget för investeringslösningarna
- Prognosen för den offentliga skulden
- Samordningen av FUI-finansiering på nationell nivå och EU-nivå samt nationellt stöd för att få FUI-finansiering från EU
- Myndighetsreformen inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde 2019
- Polisens och justitieförvaltningens datasystemprojekt
- Förhindrandet av penningtvätt
- Förverkligandet av resultatstyrningen i förvaltningen stadd i utveckling
- Ändamålsenligheten i tjänster och förmåner för unga som står utanför arbete och utbildning
- Beredning som överskrider valperioderna
- Finansieringen av energilösningar för grön övergång

Pågående revisionsteman som införts tidigare i granskningsplanen

Följande revisioner beräknas bli klara under första hälften av 2023:

- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendets (ARA) verksamhet gällande verkställande av bostadspolitiska utvecklingsåtgärder
- Verkställandet av planen för återhämtning och resiliens
- Finnfunds investeringsverksamhet och dess riskhantering
- Beskattningsförfarandet för skatter på eget initiativ
- Räddningsväsendets reform och prestandaprojekt
- Riskhanteringen och tryggheten av kontinuiteten i verksamheten i bolag av strategiskt intresse som staten har bestämmande inflytande över
- Finansieringen, styrningen och riskhanteringen av digitaliseringen av social- och hälsovården
- Långvariga verksamhetsmodeller i statens upphandling av tjänster
- Statsförvaltningens relationer till närstående parter: konstaterade fall och rapportering
- Gamla informationssystem
- Allmänt bostadsbidrag
- Företagsservicesystemets funktionalitet.

Följande revisioner beräknas bli klara under andra hälften av 2023:

- Reformen av kontinuerligt lärande och dess finansiering
- Främjandet av sysselsättningen av svårssysselsatta personer
- Vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och dess effektivitet
- Det privata skogsbrukets stöd och skogsnaturens mångfald.

Följande revisioner beräknas bli klara antingen under den senare hälften av 2023 eller under 2024:

- Batterivärdekedjan, den nationella batteristrategin och koncernen Finlands Malmförädling
- Kommuner i en särskilt svår ekonomisk ställning (s.k. kriskommunförfarandet)
- Specialföretag inom planeringen av järnvägsinvesteringar
- Produktiva investeringsstöd inom lantbruket
- Centraliseringen av statliga funktioner: Lönsamheten och kvaliteten hos samt styrningen av Palkeets servicehelhet (tidigast 2024)
- Inriktningen av ämbetsverkens verksamhet på deras lagstadgade uppgifter.

4 Uppföljning av revisionsverksamheten 2023–2024

Genom uppföljningen utreds de åtgärder som revisionsobjekten vidtagit på basis av slutsatserna och rekommendationerna i revisionerna samt revisionsverkets ståndpunkt om huruvida åtgärderna varit tillräckliga för att avhjälpa de brister som observerats i revisionerna. Om bristerna inte har åtgärdats i tillräcklig utsträckning, kan uppföljningen leda till ett förslag om ny granskning av ämnet. En närmare beskrivning av uppföljningen av revisionerna finns i avsnitt 1.1.

I följande tabell presenteras uppföljningen av de revisioner som genomförs 2023–2024.

Revisionsberättelsens namn, nummer och revisionslag	Tidpunkt för färdigställande
Stöd för byggande av bredband, 8/2016 (effektivitetsrevision)	31.1.2023
Reform av yrkesutbildningen 2/2021 (flera revisionslag)	31.1.2023
Riskhantering inom statsförvaltningen och verksamhetens kontinuitet 20/2018	31.1.2023
Livscykelhantering av statens byggnadsegendom 14/2020 (effektivitetsrevision)	1.2.2023
Statens ansvarsförbindelser i internationella organisationer 8/2018	13.2.2023
Effekterna av arbetsverkstäder för unga samt resurserna och effektiviteten i uppsökande ungdomsarbete 2/2020 (effektivitetsrevision)	20.2.2023
Skattelagstiftningens tydlighet – Ändringar i inkomstskattelagen 2006–2017 18/2018 (laglighetsgranskning)	31.3.2023
Genomförande av gemensam upphandling 10/2020 (laglighetsgranskning) (flera revisionslag)	31.3.2023
Livscykelhantering av trafiknätet 12/2020 (effektivitetsrevision)	30.4.2023
Överföring av det grundläggande utkomststödet till FPA: Vikten av bedömningen av genomförandets konsekvenser på lagberedningen 1/2020 (effektivitetsrevision)	31.5.2023
Tilldelning, inriktning och uppföljning av projektfinansiering från Europeiska socialfonden under programperioden 2014–2020 6/2020 (effektivitetsrevision)	31.5.2023
Direkta företagsstöd som beviljats med anledning av coronaepidemin – Allokering och administration i början av epidemin 13/2021 (laglighetsgranskning)	15.6.2023
Finlands internationella klimatfinansiering – Styrning och effektivitet 6/2021 (effektivitetsrevision)	30.6.2023
Införande av inkomstregistret och registrets inverkan 3/2021 (effektivitetsrevision)	30.6.2023
Framtidens arbetskraft 2030 – Framtida kompetensförsörjning i styrningssystemet inom den grundläggande utbildningen 5/2021 (effektivitetsrevision)	1.9.2023
Statens skuldhäntering 12/2021 (flera revisionslag)	30.9.2023

Aktiebolag som organiseringsform för statliga verksamheter 13/2020 (effektivitetsrevisionsberättelse) (flera revisionslag)	30.11.2023
Försörjningsberedskapen och tryggheten av den under covid-19-pandemin 10/2021 (flera revisionslag)	30.11.2023
Effekterna av omorganiseringen av arbets- och näringsbyråerna 2013 4/2020 (effektivitetsrevision)	31.12.2023
Arbetskraftsservice: utbud och reformer 2015–2019 7/2020 (effektivitetsrevision)	31.12.2023
Verkställande av konkurrenslagen 4/2021 (laglighetsgranskning)	31.12.2023
Samordning av finanspolitiken och sysselsättningspolitiken 9/2020 (granskning av finanspolitiken)	31.12.2023
Det statsfinansiella ramsystemets effektivitet – Ramsystemet kan begränsa utgifterna, men även andra parallella finanspolitiska regler behövs 8/2021 (granskning av finanspolitiken)	31.12.2023
Budgetekonomins interna medfinansiering som finansieringskälla för verksamheten 15/2021 (laglighetsgranskning)	31.12.2023
Renovering av Olympiastadion 1/2021 (laglighetsgranskning)	15.1.2024
Kommunernas ekonomiska uppgifter och indikatorer för kostnadseffektivitet i styrningen av social- och hälsovårdstjänster 9/2021 (effektivitetsrevision)	31.5.2024
Styrning och uppföljning av patient- och klientsäkerheten 7/2021 (effektivitetsrevision)	31.5.2024

5 Övervaknings- och tillsynsverksamhet

5.1 Övervakning och granskning av finanspolitiken

Statens revisionsverk övervakar och utvärderar finanspolitiken som det nationella och oberoende finanspolitiska tillsynsorgan som avses i EU:s stabilitetspakt (finanspakten) och EU-lagstiftningen. Bestämmelser om övervakningsuppdraget finns i lagen om statens revisionsverk (676/2000) och i den finanspolitiska lagen (869/2012).

Planen för övervakning av finanspolitiken presenteras i bilaga 1. Kravet på självständighet i beslutsprocessen inom övervakningen förutsätter att beslut om planen fattas och undertecknas av den direktör som ansvarar för övervakningen av finanspolitiken. I samma plan behandlas dessutom genomförandet av granskningen av finanspolitiken, eftersom den stödjer övervakningens syften och organiseras funktionellt så att den genomförs i samband med övervakningen. De nya revisionstemana för granskningen av finanspolitiken presenteras också i avsnitt 3.2 som en del av granskningsplanen.

5.2 Tillsyn över parti- och valfinansieringen

Statens revisionsverk utövar tillsyn över parti- och valfinansieringen med stöd av partilagen (10/1969) och lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009). Syftet med lagstiftningen om tillsynen över parti- och valfinansieringen är att öka öppenheten i valfinansieringen och medvetenheten om kandidaternas bindningar. Genom tillsynen kan man förebygga och upptäcka förfaranden som strider mot partilagen och valfinansieringslagen och därmed påverka öppenheten och lagenligheten i parti- och valfinansieringen.

Statens revisionsverks uppgifter delas in i mottagning och publicering av redovisningar, kommunikation med redovisningsskyldiga, verifiering av de mottagna dokumentens riktighet och åtgärder som säkerställer att begränsningarna i lagstiftningen iakttas. Revisionsverket har ett särskilt informationssystem för dokumentförvaltningen och publiceringen av redovisningar.

Justitieministeriet tillsatte en parlamentarisk valarbetsgrupp för att utreda behovet av att ändra val- och partilagstiftningen. Utifrån arbetsgruppens slutrapport föreslås flera ändringar och preciseringar i både valfinansieringslagen och partilagen. De föreslagna lagarna är ämnade att träda i kraft den 1 juli 2023. Betydande ändringar föreslås i lagstift-

ningen, till exempel offentliggörande av namnen på dem som gett lån till valkandidater eller partier, utvidgning av Statens revisionsverks rätt att utöva tillsyn och rätt till information samt användning av ett obligatoriskt kampanjkonto vid riksdagsval, Europaparlamentsval och presidentval.

Lagändringarna och andra utvecklingsbehov medför att uppdateringen av informationssystemet för tillsyn över val- och partifinansieringen fortsätter under 2023. Uppdateringsarbetet inleddes 2022. Region- och kommunalvalen, som för rättas samtidigt 2025, medför också behov av ändringar i informationssystemet och att ytterligare anvisningar utarbetas för de redovisningsskyldiga.

Innehållet i och tidpunkten för berättelserna om tillsynen över parti- och valfinansieringen regleras till väsentliga delar i partilagen och valfinansieringslagen. I rapporteringen lyfter man tydligt fram de observationer man gjort vid tillsynen av efterlevnaden av lagarna eller eventuella brister. I rapporteringen lyfter man dessutom fram eventuella behov av att utveckla lagstiftningen.

Resultaten av den laglighetsövervakning som grundar sig på partilagen rapporteras årligen till riksdagen. Berättelsen om tillsynen över partifinansieringen 2022 lämnas till riksdagen i mars 2023. Följande års uppgifter inom tillsynen över partifinansieringen genomförs hösten 2023.

Statens revisionsverk utövar tillsyn över valfinansieringen vid riksdagsvalet 2023. Med stöd av lagen om kandidaters valfinansiering rapporteras följande till riksdagen under planeringsperioden 2023–2026:

- En rapport om riksdagsvalet 2023 lämnas i december 2023.
- En rapport om presidentvalet 2024 lämnas i september 2024.
- En rapport om Europaparlamentsvalet 2024 lämnas i februari 2025
- En rapport om välfärdsområdes- och kommunalvalen 2025 lämnas i december 2025
- År 2026 ordnas inget ordinarie val.

5.3 Upprätthållande av och tillsyn över öppenhetsregistret

Statens revisionsverk kommer att få en ny uppgift som upprätthållare och övervakare av öppenhetsregistret när regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om öppenhetsregistret (RP 98/2022 rd) godkänns av riksdagen och stadfästs av republikens president. Syftet med den nya lagen är att öka öppenheten i beslutsfattandet och bekämpa osaklig påverkan. Öppenhetsregistret innehåller uppgifter om påverkanskommunikation som utövas i syfte att påverka beslutsfattandet och beslutsberedningen, dvs. lobbning. Ambitionen är att den nya lagen ska komplettera Finlands offentlighetslagstiftning och stärka de principer för öppen förvaltning som Finland har förbundit sig till.

Lagen om öppenhetsregistret innehåller bestämmelser om registreringskyldighet för juridiska personer och enskilda näringsidkare som riktar påverkanskommunikation mot riksdagen och ministerierna och som i form av näringsverksamhet ger rådgivning som anknyter till sådan påverkan. Juridiska personer eller enskilda näringsidkare ska registrera sig när de inleder långsiktig påverkanskommunikation som bedrivs som näringsverksamhet. Efter registreringen ska aktörerna rapportera om påverkanskommunikation eller rådgivning som anknyter till den två gånger per år. Från och med början av 2026 ska aktörerna också en gång per år rapportera om de ekonomiska resurser som använts för påverkanskommunikation.

Enligt lagförslaget ska revisionsverket vara registeransvarig för öppenhetsregistret och i fortsättningen också övervaka efterlevnaden av den redovisningsskyldighet som hänför sig till registret. Statens revisionsverk tillsätter också en delegation för öppenhetsregistret med uppgift att följa öppenhetsregistrets funktion, ta initiativ till utveckling av verksamheten samt vara ett officiellt samarbetsorgan för intressentgrupperna. Dessutom ska delegationen utarbeta rekommendationer om god intressebevakningssed. Delegationens huvuduppgift är att engagera intressentgrupperna i verkställandet och uppföljningen av lagen samt att utveckla en god intressebevakningskultur. Delegationens uppgift är rådgivande. Den har inte beslutanderätt och utövar inte heller offentlig makt. Delegationen inleder sitt arbete redan innan de övriga paragraferna i lagen träder i kraft. Tidpunkten för när paragrafen om delegationen träder i kraft preciseras senare under riksdagsbehandlingen, men det sker troligen våren 2023.

För övrigt är avsikten att lagen om öppenhetsregistret ska träda i kraft den 1 januari 2024, varefter aktörer som utövar påverkanskommunikation eller rådgivning om sådan påverkan i form av näringsverksamhet börjar registrera sig i öppenhetsregistret. För rapporteringsförfarandet skaffar Statens revisionsverk ett elektroniskt register, med hjälp av vilket de redovisningsskyldiga kan uppfylla lagens förpliktelser. Öppenhetsregistret är ett offentligt register och alla rapporterade uppgifter publiceras i den nya tjänsten www.avoimuusrekisteri.fi, som upprätthålls av Statens revisionsverk.

Under 2023, innan lagen träder i kraft, byggs och testas informationssystemet för öppenhetsregistret. Dessutom utarbetar Statens revisionsverk instruktioner för de redovisningsskyldiga och ordnar utbildning för intressentgrupper. På

grund av ambitionen med öppenhetsregistret och tillämpningsområdets omfattning kommer Statens revisionsverk som registeransvarig att prioritera handledning och rådgivning. Genom omfattande handledning och rådgivning eftersträvar Statens revisionsverk att säkerställa att de redovisningsskyldiga fullgör sina skyldigheter och att förhindra sådana försummelser som har drag av missförstånd, vårdslöshet eller oavsiktlighet. Statens revisionsverk har också tillräckligt omfattande rättigheter enligt lag för att ingripa i olika misstankar om försummelse. I detta avseende är uppdraget en mycket naturlig del av Statens revisionsverks tillsynsuppgifter.

Om öppenhetsregistret rapporteras i en årlig berättelse till riksdagen. Den första berättelsen lämnas 2025 och gäller observationer om registerverksamheten 2024.

5.4 Behandling av klagomål och anmälningar om missbruk

Revisionsverket behandlar till verket framställda klagomål som gäller iakttagandet av statsbudgeten, lagligheten vid skötseln av statsfinanserna samt val- och partifinansieringen. Dessutom behandlar revisionsverket myndigheternas anmälningar om missbruk, om vilka föreskrivs i lagen om Statens revisionsverk (676/2000, 16 §).

Antalet kontakter som gäller annat än val- och partifinansiering har ökat kraftigt under de senaste åren. Statens revisionsverk har beredskap att årligen behandla cirka hundra klagomål och andra kontakter och cirka 30 anmälningar om missbruk, samt att ge allmänheten, sammanslutningar och myndigheter råd relaterade till dessa. I IMS-datasystemet följer Statens revisionsverk dessutom upp missbruk och andra regelstridigheter som anmäls till Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF).

År 2023 kommer revisionsverket att införa en intern anmälningskanal för att verkställa bestämmelserna om skydd för personer som anmäler brott mot EU-rätten och den nationella rätten. Via kanalen kan revisionsverkets nuvarande och tidigare anställda anmäla missbruk och lagstridig verksamhet som de upptäcker i verkets verksamhet utan att deras identitet avslöjas. Personer som utsetts särskilt för uppgiften behandlar anmälningarna som kommit via den interna kanalen och beslutar om fortsatta åtgärder.

Utvecklingen av funktionen för klagomål och anmälningar om missbruk fortsätter. Syftet med utvecklingsarbetet är bland annat att göra behandlingsprocesserna smidigare och främja utnyttjandet av den information som fås genom verksamheten i omvärldsbevakningen och revisionsplaneringen. Dessutom vidtas åtgärder för att göra rapporteringen av verksamheten regelbunden.

Bilaga 1: Plan för övervakning och granskning av finanspolitiken

Övervakning av finanspolitiken

Det grundläggande målet för övervakningen av finanspolitiken är att säkerställa att regeringens finanspolitik främjar hållbarheten i de offentliga finanserna och att beredningen av finanspolitiken skapar goda förutsättningar för detta. Genom övervakningen säkerställs uppställningen av finanspolitiska mål samtidigt som regelefterlevnaden och målluppfyllelsen bedöms. Dessutom verifieras tillförlitligheten i de prognoser som utgör underlag för finanspolitiken. Ett mål är också att främja reglernas transparens och begriplighet. Bestämmelser om oberoende övervakning av finanspolitiken finns i den finanspolitiska lagen (869/2012), statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna (120/2014) samt i Europeiska unionens stabilitetspakt och de gemensamma principerna för dess korrigeringsmekanism (COM 2012/342), EU:s direktiv om budgetramverk (2011/85/EU) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 472/2013.

Övervakningsarbetet riktas i första hand in på författningsgrundade uppgifter. Den finanspolitikiska övervakningen gör offentliga bedömningar och ställningstaganden om uppfyllelsen av de finanspolitiska målen, regelefterlevnaden, åtgärdernas effekter och tillförlitligheten i finansministeriets prognoser. De huvudsakliga observationerna vid övervakningen rapporteras två gånger om året, på våren eller försommaren och i slutet av året. Den rapport som publiceras i slutet av året lämnas i form av en berättelse för behandling i riksdagen.

Utöver de regelbundna rapporterna bereder den finanspolitiska övervakningen yttranden till riksdagen enligt vedertagen praxis i samband med behandlingen av planen för de offentliga finanserna och budgetpropositionen för det kommande året. Dessutom deltar den finanspolitiska övervakningen i den finanspolitiska expertdebatten, till exempel genom blogginlägg och forskningspublikationer samt genom att ordna seminarier.

Den finanspolitiska övervakningen publicerar enligt planen två särskilda rapporter 2023. Den ena rapporten behandlar tillförlitligheten i finansministeriets prognoser för de offentliga finanserna granskat i efterhand. Den andra rapporten behandlar de automatiska finanspolitiska stabilisatorernas betydelse och effektivitet i Finland.

Under planeringsperioden 2023–2026 utvecklar den finanspolitiska övervakningen både organiseringen av sin verksamhet och verksamhetens innehåll. I utvecklingsarbetet utnyttjas Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD:s externa utvärdering som färdigställdes 2021 och dess rekommendationer. Arbetet sker i växelverkan med inhemska experter och vid behov låter man utföra också externa forskningsuppdrag.

Temana för det innehållsmässiga utvecklingsarbetet är nära kopplade till utvecklingen av den finanspolitiska regleringen och styrningen i EU och Finland. Med beaktande av de aktuella initiativen till ändring av den finanspolitiska regelramen kommer utvecklingsprojektionerna för den offentliga skulden och andra uppskattningar av de offentliga finansernas utveckling sannolikt att vara det centrala innehållsmässiga fokusområdet för övervakningen av finanspolitiken. De finanspolitiska kopplingarna till bekämpningen av klimatförändringen kan fortsätta att återspeglas i övervakningen av finanspolitiken under planeringsperioden 2023–2026.

År 2023 fortsätter den finanspolitiska övervakningen att utnyttja det alternativa sättet att beskriva konjunkturläget, dvs. färgdiagrammet över konjunkturläget och samlingsindikatorn som härletts från det, i den regelbundna rapporteringen. Arbetet med att utveckla färgdiagrammet och samlingsindikatorn fortsätter enligt behov. Indikatoruppgifterna i färgdiagrammet uppdateras varje månad på sidorna för den finanspolitiska övervakningen på webbplatsen VTV.fi.

Övervakningen av finanspolitiken fortsätter med ett aktivt sakkunnigsamarbete även i internationella nätverk för oberoende finanspolitiska övervakare (IFI). Aktiva samarbetsnätverk är för närvarande Network of EU IFIs för EU:s finanspolitiska övervakare, EUNIFI-nätverket som leds av EU-kommissionen, Working Party of PBO and IFIs som leds av OECD samt Baltikums och Nordens gemensamma IFI-nätverk. Internationellt samarbete bedrivs också i viss utsträckning på initiativ av Europeiska centralbankssystemet och European Fiscal Board.

År 2023 gäller fortfarande en undantagsklausul som tillåter medlemsländerna att avvika från de finanspolitiska målen i EU:s regelverk. Därför kommer revisionsverket att fortsätta anpassa bedömningen av efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del till den rådande situationen. Samtidigt förbereder man sig på att undantagsklausulen upphör att gälla 2023 och att det reviderade EU-regelverket för finanspolitiken kan börja gälla från och med 2024.

Granskning av finanspolitiken

Granskningen av finanspolitiken är en del av Statens revisionsverks lagstadgade grundläggande uppgift och i den tillämpas internationella ISSAI-revisionsstandarder. Granskningen av finanspolitiken inriktas vanligtvis årligen på finanspolitikens kunskapsunderlag och styrmedel.

Föremålen och temana för granskningen och övervakningen av finanspolitiken kan vara likartade, men granskningen av finanspolitiken avviker till sin natur från övervakningen. Utgångspunkten är att granskningsteman är engångsteman, medan man inom övervakningen av finanspolitiken kontinuerligt följer upp och rapporterar om till stor del etablerade ämnesområden. Granskningen av finanspolitiken stödjer övervakningen av finanspolitiken så att man på basis av granskningsobservationerna kan lyfta fram sådana ämnen som senare följs upp inom ramen för övervakningen.

Statens revisionsverk leder verksamheten i Fiscal Policy Audit-nätverket, som lyder under kontaktkommittén för externa revisorer inom Europeiska unionen. Granskarna av finanspolitiken deltar även i övrigt aktivt i nätverkets arbete. Målet är att årligen publicera 1–2 granskningar av finanspolitiken.

År 2022 inleddes en revision av utvärderingsförfarandet i kommuner som befinner sig i en särskilt svår ekonomisk ställning. Utvärderingsresultaten publiceras i slutet av 2023. Nya teman i granskningen av finanspolitiken är:

- Prognosmetoder för den offentliga skulden
- Kunskapsunderlaget för klimat- och energipolitiken

Under 2023 genomförs uppföljningar av följande revisioner:

- Samordning av finanspolitiken och sysselsättningspolitiken 9/2020
- Det statsfinansiella ramsystemets effektivitet – ramsystemet kan begränsa utgifterna, men även andra parallella finanspolitiska regler behövs 8/2021

Helsingfors den 3 januari 2023

Matti Okko
direktör